

• Halkbanan i Levar, Nordmaling, är i stort sett klar och VK var med i den första provkörningen under den gångna helgen. Plåtar som begjuts med vegetabilisk olja och vatten vållar rejäl blixthalka. 2/7 1985

Omstridda halkbanan i Nordmaling snart klar

VK provhalkade på matoljan

NORDMALING (VK)
Den så omstridda och omdebatterade halkbanan i Levar, Nordmaling, börjar vara klar.

Under helgen kunde den för första gången testas – och VK har som första tidning fått provköra anläggningen.

Halkigt så det förslog var det på banans plåtar. De begjuts med vanlig matolja och vatten för att få fram vinterliknande slirighet.

Nästa vecka kommer Trafiksäkerhetsverket upp för att testa anläggningen och i augusti räknar Anders Nordin med att allt skall vara klart.

1,8 miljoner är Nordmalings trafikövningsplats AB kostnadsberäknad till. En summa som Nordin räknar med skall hålla.

– Vi har jobbat väldigt mycket

själva för att kunna hålla kostnaderna nere utan att för den skull ge avkall på trafiksäkerheten.

• Stort rabalder

Det var i oktober 1984 som Nordin berättade om sina planer på att bygga en halkbana. När detta kom ut i massmedia visade det sig att de STR-anslutna bilskolorna i Umeå (dit Nordin inte hör) hade planer på en anläggning i Hörnefors. Där var Hörnefors utvecklings AB och Umeå kommun också involverade.

Knepigt att bygga två banor så nära varandra tyckte de flesta. Försök gjordes att ena de båda parterna. Men motsättningarna var för stora. Var och en byggde på var sitt håll.

För att få bärlighet i sin anläggning har Nordin kontakt med OK:s bilskolor, vilket är en riksomfattande organisation med 22 bilskolor i landet. Inom några år räknar

man med att ha ökat till 50. Närmast på planerna är en etablering i Örnsköldsvik i höst.

• Nästan klar

Nu byggs alltså två banor. En i Hörnefors och en i Levar.

Den sistnämnda är i det närmaste klar och VK har provkört. Där finns en grusbana och en asfaltbana där man får börja träna inbromsningar efter att först ha accelererat bilen till 70 km/tim.

När det momentet väl är klart är det dags att testa halkan. Det finns en rak bana – där man kör upp fordonet till samma fart. Sedan gäller det att göra en inbromsning utan att bilen snurrar runt. Därefter finns en fjärde bana med kurvkörning där det också är såphalt.

Vegetabilisk olja (matolja) och vatten på plåtar skapar halkan. Sju liter olja om dagen skall gå åt när banan används, berättar Anders Nordin. Vattenspridningen

sker genom ett sprinklersystem.

Halkigt blir det. Bilen uppförde sig precis som på en rejält hal vinterbana. Det gällde att intensivt parera svängarna med frikoppling och bromsning för att få stopp. Inte klarar man det första gången. Och inte andra heller. Men efter några gånger börjar man känna att det nog går att nöta in. Klart är att det var betydligt värre att åka medpassagerare än att köra själv (tyckte i alla fall VK:s medarbetare).

För körkortseleverna blir nu halkkörning obligatorisk. Den innefattar både teoretisk och praktisk övning. Körkortet kommer genom det här att fördyras – hur mycket är inte lätt att säga, men upp emot 500–750 kronor är inte otänkbart.

Även lastbilar och bussar skall kunna öva på banan. En norsk expert som byggt inte mindre än 28 halkbanor i Norge har tjänstgjort som kortsult åt Nordin i projektet.

Anläggningen i Nordmaling är med i Sveriges auktoriserade trafikövningsplatser. Chef för halkövningarna blir trafiklärare Olle Karlsson som närmast kommer från Lijjaskolan i Vännäs.

Givetvis kommer det att bli hård konkurrens mellan de två anläggningarna.

– Jag är inte särskilt orolig, menar Anders Nordin. Jag tror på det jag gör och menar att vi har en realistisk chans att klara satsningen. Genom att vi har OK och även Folksam med oss, så har vi ett brett underlag för verksamheten.

NORDMALING

Pehr-Axel
Sundbom
0930/100 29

● På linkurs i Nordmaling, fr v: Karina Viklund, Umeå, Bögut Nygren, Nyåker, Thyra Bäckström, Hörnsjö, Ann-Charlotte Säfström, Nordmaling, Adina Nylén, Sunnansjö, Irma Norén, Hörnsjö, Barbro Säfström, Nordmaling, och Lena Borg, Vännäsby.

Linkurs i Nordmaling

NORDMALING: Linberedning har stått på programmet för åtta intresserade damer vid församlingsgården, Nordmaling. Under en vecka har de fått lära sig en hel del om hur man tar hand om linet från klubbningen via bråkning, skäktning, häckling, borstning och fram till själva spinningen.

Arrangörer för kursen, som även hölls i fjol, har varit Nordmalings Hembygdsförening i samarbete med Västerbottens läns Hemslojdsförening.

– Både den allra grövsta kvalitén "ystre" som vi kallar den här i Nordmaling och finare sorter har vi jobbat med, berättar Adina

Nylén, som hållit i trådarna för hela kursen.

Det odlas i dag inget lin i Sverige annat än för hemslojds- och hobbyändamål. Allt lin importeras i främsta hand från Polen.

– Helt klart vill vi ha tillbaka linhanteringen. Det är därför vi söker intressera fler människor för dess många förtjänster, säger Adine Nylén. Hon konstaterar också med glädje att många unga i dag vill lära sig om linet.

– Jag ville helt enkelt lära mig mer. Jag kunde spinna ull förut men tyckte att det hörde till att få veta något om lin, säger Lena Borg, Vännäsby, en av kursdeltagarna.

Jordgloben – tema för baptistläger

NORDMALING: Jordgloben är temat för årets läger ute vid Nordmalings Baptistförsamlings lägergård på Fårskäret, knappt två mil från Nordmaling.

25 ungdomar och ett tiotal ledare har där under veckan njutit av ett osedvanligt fint sommarväder, lekt, roat sig men även haft gemensamma stunder av allvar.

Ända sedan 1948 har Nordmalings Baptistförsamling ordnat ungdomsläger. 1960 började man ute vid den då inköpta lägergården på Fårskäret.

Som vanligt är ungdomarna uppdelade i patruller. Den här gången är det de fem världsdelarna som gett namn åt dessa. Fast Europa-gänget föredrog att kalla sig Norge – av någon anledning. På lördagen var det avslutning

med sång av alla barnen och med en gissning där det gällde att lista ut vilka bibelfigurer som dramatiserades.

Ett populärt inslag i veckan har även i år varit den egna interna sändningen "Radio Järnäs" med mängder av mycket lokala nyheter och tips.

Temat Jordgloben har som underrubrik orden "Gån ut och gör ren alla folk till mina lärjungar."

Rudolf Lindvall, Nordmaling.

Vid sin sommarstuga i Järnäs-klubb avled på måndagsaftonen helt hastigt förre överlotsen Rudolf Lindvall. Han var 77 år och sörjes närmast av maken Kerstin, född Åström, tre barn med familjer samt syskon.

Han var född i Bredviken, Kalix. Fadern var fyrvaktare och lusten till sjömansliv gick i arv till Rudolf. Redan i tidiga tonåren gick han till sjöss. Efter att ha seglat på jordens alla hav och skaffat nödvändig praktik genomgick han navigationskolan i Härnösand. Därefter arbetade han som fyrvaktare på flera platser innan han så småningom kom till Sydostbotten som fyrmästare. 1937 började han som lotsaspirant vid Järnäsklubbs lotsstation och avancerade så småningom till mästerlots. 1963 utnämndes han till överlots och blev den siste att inneha denna befattning när stationen drogs in 1968. De sista månaderna fram till sin pensionering samma år tillhörde han Bredskärs lotsplats. Rudolf Lindvall – eller Rulle som han allmänt kallades i den stora vänkretsen – gjorde sig känd som en kun-

nig och skicklig yrkesman med en genuin kännedom om de farvatten där han hjälpte fartygen att hitta rätt. Sitt intresse för havet behöll han genom åren och efter pensioneringen vistades han hela sommarna tillsammans med sin fru ute vid sommarstugan på "Storklubben" där fisket var en av hans favoritsysselsättningar. Vintertid bodde familjen i den egna villan i Nordmaling.

Lindvalls kunskaper om havet togs tillvara på flera sätt. Under många år ledde han navigationskurser i Vuxenskolas regi och höll han även kurser i nätbindning. Han engagerade sig även i Friluftsförbundet verksamhet och nedlade under många år ett stort och intresserat arbete vid anläggningen i Alidberget.

Sedan 1939 var han gift med Kerstin, född Åström, Järnäs-klubb, och i familjen fostrades tre barn. Han var en god familjefar som månade om de sina och hade genom sitt lättsamma och humoristiska väsen lätt att få vänner.

Palm i snö reklam för Nordmaling

NORDMALING (VK)

En palm ute i ett snötäckt landskap. Så ser omslaget ut på den nya broschyr som Nordmalings kommun i dagarna skickat ut till ortens köpmän och företagare.

– Ett provokativt omslag som syftar till att väcka intresse för innehåll, kommenterar Gösta Jonsson, ansvarig för näringslivsfrågorna i kommunen.

Det var vid en träff med köpmän och hantverkare som kravet på en broschyr om Nordmaling kom fram – gärna med ett provocerande innehåll.

Sedan i februari har kommunstyrelsens arbetsutskott och den särskilda näringslivsgrupp som bildats jobbat med företagsfrågor. Att färdigställa den här broschyren tillsammans med affischer och vykort som också visar palmen i snöhavet och med texten "I Nordmaling finns ett speciellt klimat"

har kostat cirka 150 000 kronor.

För första gången på länge kommer Nordmaling i år att göra en stor satsning till Nolla-mässan där bl a den här foldern skall delas ut till företagare och andra intresserade. Givetvis blir det då även en hel del andra arrangemang. En särskild arbetsgrupp är utsedd att jobba med detta.

– Vi är nöjda med broschyren, menar Gösta Jonsson. Den är överskådlig och lättläst och visar vad som finns av kommunal service och av redan befintliga större industrier. I kortfattade notiser redogörs för de större företagen i kommunen.

Till hösten kommer också en särskild företagarkatalog att vara klar och då tänker kommunens ledning utlysa en företagardag där näringslivsfrågorna skall sättas i centrum.

P A SUNDBOM

Vår älskade
Rudolf Lindvall
* 17/9 1908 † 1/7 1985
har hastigt lämnat oss i stor sorg och saknad.
Nordmaling 2 juli 1985

KERSTIN
Lars och Lill
Jan och Sol-Britt
Jonas, Joakim, Fredrik
Eva och Lars
Helena, Sofia
Syskon
Övrig släkt och vänner

Du styrde, du ställde
Du ville oss väl
Du älskade oss alla
Du hela din själ
Välsignat vare ditt minne

Jordfästningen sker i stillhet

Klas Engmans minne hedras

NORDMALING (VK)

Nu skall Klas Engmans minne hedras på hemma-plan. I helgen öppnar Nordmalings Konstförening en minnesutställning över den högst personlige Ångersjö-konstnären.

Klas Engman föddes 1905 och skulle alltså ha blivit 80 år i år om han hade fått leva. Han avled 1977 - 72 år gammal.

Tack vare vänligt tillmötesgående av systern Therese Engman, Stockholm och brodern Alfons med hustru Selma, Ångersjö, har man fått samman en representativ och värdig bild av målaren och tecknaren Klas Engman.

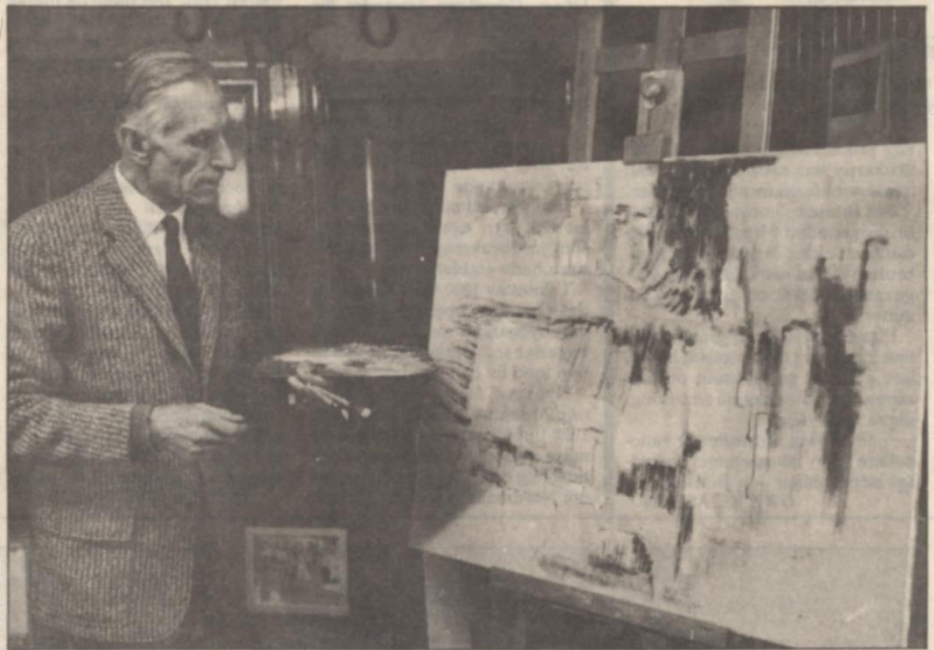
Stor hjälp har konstföreningen också haft av Henry Forsgren, Umeå, en ivrig kännare av Engmans verk. Förordet till utställningsprogrammet är författat av Roland Spolander, Umeå också han en Engman-kännare.

• Säregen

Klas Engman var en säregen person. En blandning av stolthet och ödmjukhet som man sällan möter. Han var mycket stolt som målare och hade väldigt svårt att skiljas från sina verk. Vid utställningar vändades han oerhört innan allt ännu var klart och för att möta publiken. Jag har själv varit med när han i sista stund velat backa ur alltsammans för att han tyckte det skulle bli så slitigt med alla människor och allt ståhej.

För åtminstone här på hemma-plan var det ett oerhört intresse för Klas Engmans utställningar. Jag har ännu i färskt minne en stor utställning på Hammargården - jag tror det var 1969. Framlidne veterinären Rolf Dalén och undertecknad var hem till Engman någon dag före vernissagen för att välja ut målningar och transportera till utställningen.

Då ville konstnären slippa. Men efter övertalning gav han med sig. Vi åkte till Nordmaling och hängde målningarna. Behöver det tilläggas att visningen blev en total framgång. Engman fick finfin kritik och det publika gensvaret var

• *Klas Engman - högst personlig och självständig konstnär från Ångersjö - hyllas av Nordmalings Konstförening med en minnesutställning i Vallstugorna 7-18 juli. Den här bilden är tagen i slutet på 60-talet hemma ateljén i Ångersjö.*

mycket stort. På nolltid såldes så gott som varenda tavla.

• Noga med ljuset

I sitt förord till den här minnesutställningen skriver Roland Spolander att Klas Engman var mycket noga med ljuset. Det skulle spela fritt över hans målningar som om det vore solen som speglade sig i sjön nedanför hans ateljé, d v s Ångersjön.

Hans målningar blev nästan aldrig klara. Ofta ställde han undan verk som sedan kunde få stå årat. Så helt plötsligt kunde han få en ingivelse och fortsatte på det redan påbörjade verket.

Kanske hängde detta samman med att han fäste så stor vikt vid ljuset i sina verk. Det må sedan gälla pasteller eller oljemålningar.

Engman reste mycket för att hämta synintryck vilka han sedan

fäste på duk eller återgav i teckningar. Men roten i hans tillvaro var hela tiden ateljén i Ångersjö. Det var där han skapade sina alster.

Visningarna i Vallstugorna pågår under elva dagar med vernissage nu på söndag.

- Vi är mycket glada och även

lite stolta över att få visa den här minnesutställningen. Samtidigt är vi djupt tacksamma för all hjälp vi fått från Engmans släktingar och från alla andra i arbetet med sammanställningen, säger Gunnar Hartman, ordförande i Nordmalings Konstförening.

P A SUNDBOM

Det är damerna som "härskat" på Levar Hotell under senare år. May-Liss Johansson (två fr v) omges av Mildred Forsberg och (t h) Gun-Britt Fredriksson och Margareta Berggren.

FOTO: P A SUNDBOM

350-årskalas i Levar

— men kampen har varit hård

□ I samband med sommarens marknad i Nordmaling dukas det upp för 350-årskalas. Det handlar om Levar Hotell, som är Norrlands äldsta gästgiveri i drift.
□ Men den nuvarande ägaren, May-Liss Johansson, har fått kämpa hårt för att föra traditionen vidare. Den gamla träbyggnaden drar stora pengar och stödet från kommunen har varit minimalt.

□ Nu finns planer på en större renovering, som innebär att fasaden från seklets början återställs. Blir det gjort, stämplas huset som kulturminne.

SIDORNA 15-19

hela helgen

De för 350-årig tradition vidare

Kämpar hårt för Levars gästgiveri

LEVAR (VK)
 - Det här är Norrlands äldsta, i drift varande gästgiveri. I år firas 350-årsjubileum. Theo Sundin, hängiven historieforskare och hembygdssentusiast är säker på sin sak.

Platsen för gästgiveriet har växlat. De flesta stamfastigheter i Levar by har någon gång härbargerat rörelsen. Sedan slutet av 1800-talet har den fungerat på nuvarande plats - dvs i Levar Hotell.

Det här tänker Levars unga gästgivare May-Liss Johansson - som drivit rörelsen sedan 1976 fira med en större fest i samband med Nordmalings marknad i sommar.

1835 fick Levar sitt gästgiveri. I domboken för den 16 november står det: "Tomas Algotsson i Luffar är nu aff Rätten tillåtet vara gästgivare här i Nordmalings socken, att föra de vägfärdande fram på deras resa både med öl och mat, för en riktig betalning."

Och på den vägen har det fort-

satt. Utan uppehåll har gästgiveritraditionen pågått och numera överförs i modernare skenad. Utan kommunala subventioner. Enda hjälpen är kommunal borgen för ett par år sedan.

Kungligt
 Gästgiveriet kan skryta med kungligt främmande. Karl XI och hans följe gästade Levar den 9 juni 1694. Det talas också om att bonden Eric Olov Arctadius byggde om nuvarande hotellfastighet i slutet av 1800-talet för att kunna härberga ett kungafölje. Det skulle då likna Rosendals slott på Djurgården. En del menar även att man försökte efterlikna Kungliga Slottet. Men det är mycket ovisst om verkligen någon kung bodde där den gången.

Byggnaden där hotellet i dag fungerar uppfördes i sin första del 1827 och byggdes sedan till på 1850-talet. Sedan 1885 har hotellet varit rörelsens benämning.

Måste få finnas kvar
 May-Liss Johansson driver Levar Hotell sedan 1976 och har lagt ner mycket tid och intresse dels på att forska i gästgiveriets historia

och dels på att kämpa för sitt hotell som varit illa ute många gånger. Den gamla träbyggnaden slukar hur mycket pengar som helst i underhåll och reparationer och stödet från kommunens sida har inte varit särskilt uppmuntrande.

- För mig är det oerhört viktigt att det äldsta gästgiveriet i Norrland finns kvar, säger May-Liss.

Hon berättar också att Levar alltid "klarar sig själv" och att man inte haft några kommunala subventioner. En gång var det nära konkurs (före May-Liss övertagande), men det reddes då upp.

Enda kommunala stödet är en borgen på 200 000 som hjälpte henne att få nytt tak på byggnaden som eljest hotade förstöras.

Nu finns långt gångna planer på en utvärdig renovering. De skall hotellets yttre från 1900-talets första årtionde återställas - något som länsantikvarien Karin Eriksson förordat. Blir det gjort så kommer kulturminnestampen att sättas på hotellet.

Kostar stora pengar

Men sådant kostar oerhört stora pengar. Och för en ensam privat rörelseledare är det inte lätt att klara allt. Enbart de "nygamla" fönstren beräknas kosta sishdär 100 000-150 000 att få på plats.

Jag hoppas kunna göra det, säger May-Liss. Men jag måste ta en bit i taget. Och börjar man röra i gamla hus blir det fort stora pengar och kostnader.

I dag har Levar Hotell åtta utvåringsrum. Där finns matsal som rymmer 96 personer och festvånning för cirka ett 80-tal. Succesivt har inredningen förnyats. Matsalen i dag är ljus och luftig.

Hotellet har under alla år varit känt för sin goda mat. Folk kommer långväga ifrån för att äta Levars smörgåsbord.

En liten kuriositet kan vara att det under senare år är kvinnor som basar för rullängan. De senaste 20 åren har kvinnliga chefer svarat för kosthållningen i Levar.

Skall firas

- Det roliga är att Levar finns kvar. Det firar vi nu i samband med Nordmalings marknad med en riktig gårdstest, berättar May-Liss.

Där kommer att ynkas helstekt gris ute på gårdsplanen. Där blir

• May-Liss Johansson i spetsen för "sina flickor", som är fr v Mildred Forsberg, Gun-Britt Fredriksson och Margareta Berggren.

• May-Liss Johansson basar i Levar Hotell för en 350-årig tradition. Ända sedan 1635 har gästgiveri funnits i samhället. - För mig är det viktigt att den här gamla traditionen får leva vidare, säger May-Liss som satsar all tid och stora pengar i kampen för fortlevnad.

en dansbana vid ena knuten på hotellet. Riddklubben ställer upp och ordnar hästskjutning med vagn. Det blir underhållning och lekar och en rad övernattningar som May-Liss inte vill avlägsna annu.

- Vi hoppas det skall bli en riktig minnesvärd fest och givetvis kommer alla som jobbar på hotellet att vara klädda i sekeskifteskläder. Sådana har hyrts från Uppsala.

- Självfallet hoppas vi även att gästerna skall komma i gammaldags kläder, slutar May-Liss Johansson. En ung företagare som kämpar med att förena tradition med nutid i en hård och arbetstygad branch. Och som hitills lyckats över hövan...

Matsalen
 - den s k verandan. Målningarna i taket är desamma som på bilden än i dag. Inredningen har - av förståeliga skäl - bytts ut. Men mycket är sig fortfarande likt...

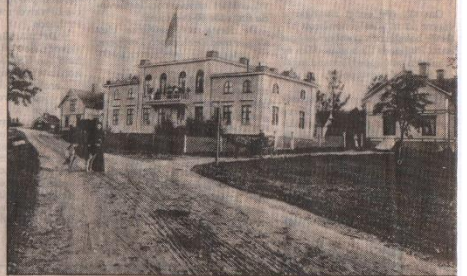
NORDMALING

Pehr-Axel Sundbom
 0930/100 29

• Så här såg Levar Hotell ut omkring sekelskiftet. Det är de rundade fönstren som man nu vill försöka åter skapa i kommande utvärdiga renovering som skall bidra till att kulturminnestampen på byggnaden bibehålls.

HOTELL NORDIN, NORDMALING

• Interiör från förra festalen innanför matsalen.

• Så här kunde det se ut uppe i festvånningen när det hölls uppackning av porslin och liknande för bygdens handlare. Försäljarna ställde ut sina alster och köpmännen kom på besök för att se och köpa in...

MILJON-^{8/7} BRAND I RUNDVIK

1985

□ En svår brand härjade på lördagen rundvikssågen Grängeverken. Värden för 5-10 miljoner kronor gick till spillo och bl a totalförstördes elförsörjningen till samtliga maskiner liksom den elektroniska utrustningen.
□ Tack vare att släckningsarbetet kom i gång mycket snabbt, kunde branden begränsas till den avdelning där barkmaskinen står. Barkmaskinen och en annan maskin - värda vardera en miljon kronor gick dock inte att rädda. SIDAN 4

FOTO: OWE FREDRIKSSON

Släckningsarbetet kom igång snabbt och branden kunde begränsas till en enda avdelning. Men värden för 5-10 miljoner gick ändå till spillo i branden på Rundvikssågen.

Rundvikssågen eldhärjades 8/7 1985

Skador för 5-10 milj

NORDMALING (VK)

Värden för mellan fem och tio miljoner kronor gick till spillo vid en brand som härjade Rundvikssågen, Graningeverken AB i lördags. Bl a totalförstördes eldförsörjningen till samtliga maskiner, samt den elektroniska utrustningen vid sågen. Orsaken till elden är fortfarande oklar.

– Släckningsarbetet kom igång oerhört snabbt. Det räddade resten av sågen, sa Erik Grundel, platschef vid Graningeverken AB.

Branden kunde begränsas till den avdelning där barkmaskinen står. Endast en tunn vägg skiljer barkavdelningen från resten av sågen.

Elden upptäcktes vid elva-tiden på lördagsförmiddagen. Anställda vid företaget Nordmalings svets AB gjorde upptäckten och fick snabbt igång släckningsarbetet. Dessutom larmades Nordmalings och Rundviks brandkårer.

Svetsfirman höll på med reparationsarbeten vid en annan avdelning. Brandvakten Magnus Karlsson hade passerat barkmaskinen en kvart tidigare. Då var allt lugnt. Samme brandvakt satte sedan igång släckningen när röken visade sig.

• Totalförstördes

Elden hade börjat under barkmaskinen i en barkhög. Det var tre till fyra dagar sedan svetsarbetet

avslutats på platsen.

Sex stora kabelstegar med 300 meter lång kabel brann, vilket förstörde elsystemet. Dessutom totalförstördes både barkmaskinen och rotreduceraren. Maskinerna beräknas kosta drygt en miljon kronor vardera.

Samtliga transportanordningar vid barkavdelningen är sönderbrända, vilket betyder närmare en halv miljon kronor för en reparation. De mekaniska skadorna motsvarar ett värde på ca 2,5 miljoner. Därtill kommer själva byggarbetet samt de svåra vattenskadorna.

– Problemet blir nu att få tag i elmontörer, vilket är svårt i semestertider. 15 personer behövs i tre veckor för att klara av de elektriska reparationerna, berättar Erik Grundel. Skadorna måste åtgärdas före semesterns slut. Ett maskinstillestånd skulle innebära ännu högre kostnader.

Erik Grundel satt själv och ringde minst 200 telefonsamtal i lördags för att få kontakt med el-firmor.

Hittills har det sett hopplöst ut, säger han.

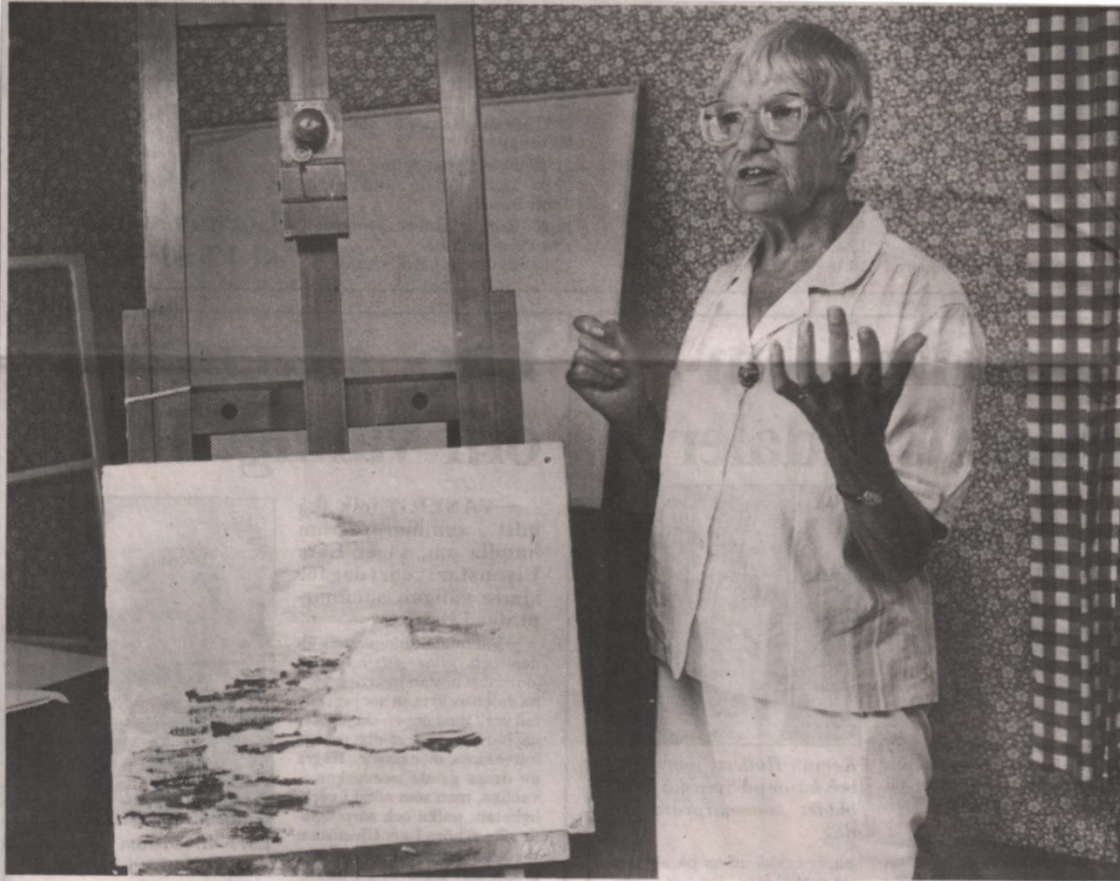
På måndagsmorgonen hölls ett projektmöte, där samtliga som kan bidra till att lösa problemet ska träffas, bl a el-firmor och försäkringsbolag. Saneringsarbetet kom igång redan under lördagen. Lokaler och utrustning torkades ur. Dessutom har maskinerna oljebehandlats mot rost.

TEXT: CATHARINA
NELEHAG

BILD: OWE FREDRIKSSON

• Branden på Rundvikssågen vållade skador för 5-10 miljoner kronor trots att släckningen kom igång mycket snabbt.

• - Jag vill att alla skall få ta del av Klas Engmans konst, säger Therese Engman, syster till konstnären som nu done rat sina tavlor till Nordmalings Konstförening.

FOTO: P A SUNDBOM

13/7 1985 Donation blir grund till Engman-museum?

ÅNGERSJÖ (VK)
Nordmalings Konstförening har fått en stor konst donation.

Therese Engman, Stockholm, syster till framlidne konstnären Klas Engman, Ångersjö, har skänkt sin andel av de tavlor som finns i konstnärens dödsbo, till föreningen.

- Jag vill att så många som möjligt skall få ta del av Klas tavlor och förstå vilken stor konstnär han egentligen var, säger donatorn till VK.

- Ett fantastiskt fint initiativ. Min förhoppning är, att vi skall kunna åstadkomma ett Engman-museum, säger Gunnar Hartman, ordförande i Nordmalings konstförening.

Som bekant pågår i dagarna en uppmärksamminnesutställning över Klas Engman i Vallstugorna, Nordmaling. Planeringsarbetet för denne har pågått under vintern och våren.

Det var under detta som kontakterna mellan Nordmalings Konstförening och Therese Eng-

man djupnade. Exakt hur många verk det rör sig om är inte riktigt klart. Men det kan handla om de flesta av de oljor och pasteller som ställs ut på Vallstugorna. Utställningens försäkringsvärde är 250 000 kronor - men där ingår även en del teckningar som ej berörs.

• Tyckte om Nordmaling

- Klas tyckte om Nordmaling och kände sig i många stycken som nordmalingsbo, berättar Therese Engman.

- Det är min förhoppning och vilja att alla ska få del av Klas konst. Om tavlorna efter mitt frånfalle delas upp i en mindre krets är risken stor att Klas Engmans namn faller i glömska. Men om det kan ordnas en samlad permanent utställning av hans verk blir namnet fortsatt levande, menar donatorn.

I överlåtelsevillkoren stipuleras att Nordmalings konstförening skall ordna med en permanent utställningslokal där allmänheten får ta del av Engmans verk.

Om inte Konstföreningen klarar detta eller av någon anledning skulle upplösas övergår do-

nationen till Nordmalings kommun.

• Fantastiskt

Det här är inte första gången Therese Engman skänker bort tavlor. Ett bildcollage av Engman finns på bildmuseet i Umeå. I Catharinakapellet, Nordmaling, hänger en målning som hon skänkte till Nordmalings församling för något år sedan.

- Vi är närmast överväldigade av den fantastiskt fina gåvan. Och känner samtidigt en stor förpliktelse att ordna med utställningslokal, säger Gunnar Hartman, ordförande i Konstföreningen.

- Vi har redan varit i kontakt med kommunledningen för att höra oss för om möjligheterna. Vi kommer att ha en sittning med kommunstyrelsens arbetsutskott 19 augusti för nya diskussioner.

• Herrgård

- Självfallet har vi en idé. Vi tycker det vore perfekt om kommunen köpte den s k herrgården av Olofsfors AB och att den kunde få bli Engman-museum.

- En poäng i det sammanhanget är att vi vet att Klas Eng-

NORDMALING

Pehr-Axel
Sundbom
0930/100 29

man på sin tid uppvaktade dåvarande kulturnämndsordföranden i Nordmaling Hans Dau för att få dennes hjälp att ordna med en utställning just i herrgården. Den var då bostad för disponenten vid industrin i Rundvik. Som bekant har kommunen av Olofsfors AB blivit erbjuden att köpa industrilokalerna och herrgården mot att företaget bygger nytt i Olofsfors.

- Hittills har dock kommunens företrädare enbart varit villiga att överta industrilokalerna. Han har fruktat för framtida kostnader och även funderat om användningsområden för herrgården med sidobyggnader.

- Tänk om vi kunde ordna något i stil med Bror Marklund-museet i Örnsköldsvik eller Carl Larsson-gården i Sundborn. Vilken fantastisk attraktion det skulle bli, slutar Gunnar Hartman.

ABV ny ägare till fallen i Lögdeälven

NORDMALING (VK)
ABV har köpt in fallrättigheterna i Lögdeälven.

På torsdagen blev det nämligen klart att Investment AB Develop (helägt dotterbolag till ABV) förvärvat 90 procent av aktierna i Masonite AB.

Säljare är Herakles Industri AB (f d Investment AB Skrinet). Köpesumman uppgår till cirka 27 miljoner kronor och i affären ingår även option att förvärva resterande aktier i Masonite AB.

Utöver fallrättigheterna i Lögdeälven ingår i affären kraftstationen i Agnäs, transformatorstationen i Rundvik och en del likvida medel.

Kraftstationen i Agnäs producerar cirka 6 gigawattimmar per år. Så sent som för cirka ett år sedan var det aktuellt att ABV och Masonite AB skulle gå samman i ett delägt bolag - Lögdeälven.

Kraft AB, om de här bitarna. Men det hela drog ut på tiden och nu har alltså ABV köpt allt som var kvar av Masonite AB.

Därmed torde även debatten om en eventuell utbyggnad av Lögdeälven flamma upp igen. Den har ebbat ut på senare tid - en torde nu få ny näring.

Alla fallrättigheter i Lögdeälven är samlade på fastigheten Norrfors 2:255 och de övertas nu av Investment AB Develop.

• Började 1982

Den stora försäljningskarusellen i Rundvik kom igång 1982. Det började med att board- och komponentfabriken såldes till Swanboard AB.

I samma veva kom Investment AB Skrinet in i bilden. Företaget lade ett bud på samtliga aktier i dåvarande Masonite AB. Det blev affär och Skrinet/Bo Sandell tog över.

Så såldes sågen och skogen till det som blev Rundviksverken AB vilket företag i slutet av förra året i sin tur såldes till Graning-

everken AB. Sedan 1 juli i år har alla anställda i Ruab överförs till Graninge.

"Gamla" Masonite AB ägde fortfarande hälften av Swanboard/Masonite. Det ägandet övergick till Skrinet men genom Assis inbopp och diverse andra affärer har Skrinet i dag cirka 16 procent kvar i det företaget. Och Skrinet ägs som bekant av Herakles Industri AB (som styrs av Forsinvest).

Kvar i Masonite AB som också var Skrinet-ägt blev en del aktier, reverser, reversfordringar samt sedermera sålda dotterbolagen i Örnsköldsvik (Lättelement) och i Jöckmökk (Masonite Fiberträ). Dotterbolaget i England (Masonite Limited) och försäljningskontoret i Stockholm avvecklades.

Kvar i slutänden blev fallrättigheterna, kraftstationen och ställverket. Många spekulanter har funnits genom åren, bl a var såväl Umeå som Nordmalings kommuner erbjuda att köpa.

P A SUNDBOM

Thomas Nylander och Gunvor Jonsson, båda Rundvik är bördiga från Åkullsjön. Vigseln förrättades i Rundviks kyrka av brudgummens mor kyrkoherde Karin Nylander. (Foto: Sven-Erik Ström, Rundvik.)

• Anette Bagger, Nordmaling, fick den 1 juli en pojke på Umeå BB som vägde 4 310 gram och var 53 cm lång. Pappa heter Jan och syskonen Rickard, Jimmy och Patrik.

• Gudrun Sjöström, Nordmaling, fick den 26 juni två flickor på Umeå BB, som vägde 2 831 respektive 2 580 gram och var 46,5 respektive 48 cm långa. Pappa heter Stefan Eriksson och syskonen Fredrik och Sara.

ABV köper Masonite Nytt bränsle i Lögde- debatten?

- Nu torde debatten om utbyggnad av Lögdeälven flamma upp igen.
- På torsdagen blev det klart att ABV-ägda Investment AB Develop köpt 90 procent av aktierna i Masonite AB.
- Det betyder att byggjätten köpt fallrättigheterna i Lögdeälven, kraftstationen i Agnäs och ställverket i Rundvik för cirka 27 miljoner. Man har även option att köpa återstående Masonite-aktier.

SIDAN 11

Donation till Nordmaling

Nordmalings konstförening har fått en stor konst-donation.

Therese Engman, Stockholm, syster till framlidne Ångersjö-konstnären Klas Engman har skänkt sina tavlor till ett blivande Engman-museum.

- På så sätt hålls hans namn vid liv och många fler får ta del av hans konstnärliga kunnande, säger donatorn. SISTA SIDAN

• Busligan tog hem Nordmalingstallriken vid brännbollsturneringen: fr v längst upp: Bo Jakobsson, Jan Meijer, Anders Åberg. Andra raden fr v: Peter Eriksson, Ulf Rönngren, Kjell-Göran Vård och Bo Nyberg. Nedersta raden fr v: Kjell-Uno Forsberg, Mikael Persson och Jan-Olov Molin.

Busligan bäst på brännboll

NORDMALING: Rundvikslaget Busligan gick obesegrade genom brännbollsturneringen i Nordmaling i lördags. Fem lag deltog i den årliga tävlingen i samband med hemvänderveck-

an. Vinnarna prisbelönades med Nordmalingstallriken. Nordmalingskorpen stod som arrangörer. Resultat:

- 1) Busligan 2) NIF-handboll 3) Laget 4) Kråken - Tjäruskärs oldboys 5) Kråken - Tjäruskärs mix.

Predikan vid havet

NORDMALING: Nordmalings församling inledde hemvänderveckan i lördags med gudstjänst i Rundvik. Gudstjänsten var välbesökt. I söndags hölls ett sommarmöte i Kråken vid Tjäruskärskajen.

Ett 100-tal samlades på kliporna, med utsikt över havet. Kyrkoherde Gunnar Ågerstrand predikade och ledde gudstjänsten. Teologie studerande Anders Johansson talade. Birgitta och Gertrud Bervelius sjöng solosånger. Kollekten går till Svenska kyrkan i utlandet (Skutl)

Gudstjänst hölls även på Björnberget i Nyåker. Där sjöng EFS-sångarna i Nyåker. Hemvänderveckan fortsätter med en rad evenemang i Nordmalings kyrka.

• På scenen Hardy Eriksson, konferencieren, vitsmakare som får igång applåder hos publiken. Dessutom sjunger han tillsammans med dottrarna Åsa och Erika.

Visst är det kul i parken

NORDMALING: Ett 500-tal är bänkade i parken i Nordmaling. På scenen står Hardy Eriksson. Han är konferencier, drar vitsar och sätter igång applåder hos publiken. Dessutom sjunger han tillsammans med dottrarna Åsa och Erika.

Det är "Kul i parken". Ett av hemvänderveckans traditionella arrangemang.

– Visst är det kul. Det tycker Maria Eriksson i publiken som står med lillasyster Frida 1 år i famnen. Maria Wallander 7 år kommer ner från scenen. Hon har famnen full med vinster, bananer, go-

dis och apelsiner. Lekar och tävlingar byter av varandra. Nyckelpersonerna under kvällen är dock Lena Dahlberg, Olof Östenson och Ove Häggström. D v s amatörgänget som gjort sig kända i en rad lokala buskisar och revyer. Med bred dialekt får de Nordmalingsborna att skratta högt.

– He ä'na speciellt ve'hembygda, säger Lena Dahlberg i en av sketcherna. Texterna är till största delen skrivna av Nils-Erik Sjödin och Sven-Erik Bergh. Nordmalings IF står som arrangör för parkenkvällen.

Dödsfall

Artur Nyberg, Bredvik. På regionsjukhuset i Umeå avled under onsdagen efter en tids sjukdom förre hemmansägaren Artur Nyberg, Bredvik, Nordmaling. Han var 83 år och sörjes närmast av maken Elder, två barn, sonhustru, måg, barnbarn samt syster och svåger.

Han var född i Låviken, Bredvik, och övertog föräldrahemmanet 1939. 1941 gifte han sig med Elder Jonsson och tillsammans brukade de hemmanet. Detta överläts så småningom till dotter och måg i mitten av 70-talet.

Artur Nyberg var i sin ungdom mycket engagerad i IOGT-logen, Nordmaling, och innehade många förtroendeuppdrag, bl a som förenings ordförande i 13 år. Han var även medlem i Bredviks EFS och innehade uppdraget som vice ordförande under en lång följd av år. Han var uppskattad i vänkretsen för sin hjälpsamhet och för sin vilja att ta ansvar.

1974
1985

+

Min älskade Make,
vår käre Far, Svarfar och
Farfar

Artur Nyberg
* 5/7 1902 † 17/7 1985

har stilla insomnat i tron på sin
Frälsare, djupt sörjd men i ljus
och tacksamt minne bevarad
av oss, syster och svåger, övrig
släkt och vänner.

Bredvik, Nordmaling
den 18 juli 1985

ELDER
Bernth och Liliane
Ulrika, Jonas
Inga-Lill och Gillis

Det enda jag vet det är
att nåden räcker
Att Kristi blod min synd,
min skuld betäcker
Det enda jag har att lita till en
gång
Det är Guds nåd, Guds gränslösa
nåd

Jordfästningen äger rum i
Nordmalings kyrka fredagen
den 26 juli kl 14. Därefter inbju-
des till minnesstund i försam-
lingsgården. O.s.a. sen. 23/7 tel
420 11. Tänk på EFS mission.

Marknadsdagar i Nordmaling

Traditionel marknad - med nyheter:

Första karnevalståget på Nordmalings gator

NORDMALING (VK)
Fåraherdar, valltorpare samt indianer och cowboys kommer i dagarna att uppfylla gatorna i Nordmaling. Men även kommunalpolitiker kommer att synas. Den årliga marknadsdagen i Nordmaling står för dörren. Förutom sedvanliga torgstånd bjuder den i år för första gången på karneval.

Kommunborna har visat ett stort intresse av att delta i karnevalen berättar Karl-Erik Öberg, marknadschefen. Något enhetligt tema finns inte, vilket variationerna på de olika utställarna vittnar om.

Först i spetsen går poliakorsstallet, med kask och kläddes i gammaldags stil. Ett antal föreningar finns också med. Bl a tioalet hästar, däribland en tygäst, tillhörande Nordmalings ridklubb. Dessutom kommer zigenare, samt dansare och musiker att delta. För övrigt är karnevalen öppen för allmänheten.

• Dolda talanger

Nordmalings kommunalpolitiker avslöjar för första gången sina dolda talanger. Kommunrådet John-Erik Nyländer (s) och Alf Berglund (c) utmanar varandra utanför den politiska arenan. Duellen gäller niastekak i diskvullning, som går av stapeln i form av parallellalom. Intresserade kommunbor får sedan chansen att gå segraren till mötes.

En annan nyhet för året är visning av ålgkronor. Utställningens vackraste ålgkronor ska röstas fram. Arrangemanget ordnas av Nordmalings hundklubb, som även ordnar valputställning.

Utställningstånd och torghandel kommer för övrigt i traditionen enligt att fylla gatorna. I år är stånden fler än vanligt.

Antalet deltagare vittnar om rekord, förklarar Karl-Erik Öberg. Ett 100-tal torgstånder är beställda. Det är 20-talet fler än tidigare. Utställarna består även i år endast av kommunbor. På det sättet behövs inga formella krav på kvalitetsvaror.

• Inget tingel-tangel

Vi slipper allt tingel-tangel eftersom ortens egna hantverkare ställer ut, säger Arny Eriksson, ordförande i Vallstugestiftelsen. Kommunborna ska i första hand få chansen att visa sitt konsthantverk. Utställarna inriktar sig till största delen på egentillverkade föremål, allt från tygtryck och vävnader, sylt och tunnbröd till hantverk i guld.

Årets marknad blir den fjärde i ordningen. Vallstugestiftelsen och marknadschefen Karl-Erik Öberg har liksom tidigare arbetat med förberedelserna. Stiftelsen består av politiskt valda ledamö-

• Klara, fridga, #! Vem blir segraren i kampen om äcket?
John-Erik Nyländer (s) kommunråd, och Alf Berglund.

• Linda och Rebecca Wikman deltar i karnevalen. Tillsammans med sjetlandssponny Mr Bobson presenterar de Nordmalings ridklubb.

ter. Kommunfullmäktige har utsett stiftelsen och gett den uppdraget att arrangera marknadsdagarna. Förberedelserna startade för närmare ett år sedan, när utvärderingen av fjolårets marknad var klar. Arbetet är helt ideellt.

Förutom allt praktiskt arbete tar kontakter med utställare och andra deltagare en stor del av tiden.

Ja, har haft kontakt med ett 400-tal människor för att få allt att klaffa, säger marknadschefen. Cirka 50 procent av utställarna glömlin att skicka in sina anmälningar vilket gör att arrangörerna får extra jobb.

CATHARINA NELEHAG

• Men vad nu då...? En häst eller? Näja, i karneval är allt tillåtet, tycker Josefina Sikström, Nordmalings ridklubb.

• Marknadschefen Karl-Erik Öberg står startklar inför marknaden i Nordmaling.

Besöksrekord i Nordmaling

Karneval nyhet i marknadsvimlet

• Köpglädjen var stor när Nordmalings hemslöjdare bjöd ut sina varor. Ruben Sandman, Aspé, hade inga problem att sälja sina skålar och fat.

NORDMALING (VK) Marknad i Nordmaling. 1 000-tals människor – ortsbor, hemvändare och tillfälliga besökare – i rörelse. Ett myller av unga och gamla som sakta rör sig längs de gator i centrum som är upplåtna för marknadsförsäljningen. Det är feststämning.

För fjärde året i rad har Nordmalings rygamla marknad invigts med trumpetfanfärer, högtidstal och en obeskrivligt stor folkskara som förväntansfullt publikt. – Jag tror det är nytt besöksrekord, sade Karl-Erik Öberg, marknadsgeneral och hade medhåll från flera, bl a Lasse Erikson, kommunfullmäktiges ordförande som höll högtidstalet.

• **Karneval**
I år var marknadsförsäljningen inte det enda dröglätalet. En nyhet var den karneval som arrangerades och som bestod av 100-tals utklädda och finklädda kommun-

bor. Allt från getarpajkar, cowboys, indianer, valltorpar, gymnastikundomar och storbönder med egen kusk till kommunens modernaste brandbil deltog i tåget. – Som kronan på verket förekom en pristävling där varje utstyrel polsgästes och när allt var klart stod valltorparna som slutliga segrare. Pristidslare var kyrkerbede Rolf Nyberg, Teg.

En av många andra pristävlingar som förekom under invigningsdagen var kommunskaterskapet i däck-rullning. Tävligen väckte stort deltagar- och publikintresse kanske inte minst för Martin Nymanas treviga sätt vid mikrofonen. Som arrangör stod ett lokalt däckserviceföretag. Segrade gjorde Lennart Lindqvist i hård final mot Lennart Forvik.

I dag lördag fortsätter marknaden med nya festliga upptåg och inslag. Under eftermiddagen frar Levar Hotel ett 350-årsjubileum och som avslutning är i sedvanlig ordning den populära Bäcksäsfesten med dans i Bredivik.

• Frida Jonsson var en av de många unga damer som klätt upp sig i fina kläder. Hennes långa flåtor passade väl in i kostymeringen.

• Valltorparna vann karnevalstävlingen om vackraste utstyrel. Med bland den stora gruppen var syskonen Peter och Lina Sjöström. Peter var välklädd och hade t o m tidsenliga skor.

• I gatuvimlet fanns också Gösta Engström som genast tog chansen och kramade om sin fru Berit.

• En pratstund och lite fika fick Dagmar och Tyra Haggström mitt i marknadsvimlet.

• Martin Sjöström, fjolårets marknadsgeneral, hade ett styvt arbete med att hålla cykeln i balans.

• Barfota och med ett får i repet gick dagens getarpajke, Staffan Höglander.

• Karin Molin sålde bl a bifftomater för det livsmedelsföretag hon arbetar för. – Det är trevligt med marknad, är hennes uppfattning.

• Nordmalings sjöscouter var ena riktiga rövarerna.

• Irma Larsson, Aspé, hade bakat bröd hela morgonen. En låda skänkta hon sedan till "Bröder"-insamlingen.

NORDMALING
Owe Fredriksson
0930/100 29

Publikrekord i Nordmaling

NORDMALING (VK)
Valp- och älghorn-
utställningen som ar-
rangerades av Nordma-
lings hundklubb under
lördagen blev en publik-
mässig framgång. Mer
än 1 000 personer beräk-
nades under dagen ha
passerat i området och
av dessa lämnades mer
än 700 röster på de vack-
ra älgkronor som ingick
i utställningen.

Dagens lyckligaste torde
vara syskonen Maria och Svan-
te Nordlund, Nordsjö. Maria
vann nämligen den älghunds-
valp som ingick som första pris i
älghornstävlingen och brodern
Svante ägde dagens vackraste
valp, finnspetsshannen Pass.

Hemvänderveckan i Nord-
maling har nått sitt slut. Den
genomgående uppfattningen
är att allt flutit väl i hamn även
om vädrets makter till slut för-
sökte dämpa den största entu-
siasmen. Lördagens planerade
loppmarknad och auktion i
Lions regi fick inställas. Den
kommer i stället att hållas för-
sta lördagen i augusti. Beslutet
togs efter ett ihållande regn på
morgonen. Alltnog klarnade
vädret ända upp fram på för-
middagen, vilket naturligtvis
var till stor glädje för alla ar-

rangörer. Inte minst för Levar
Hotells 350-årsjubileum blev ef-
termiddagen en lyckad tillställ-
ning. May-Liss Johansson och
Gunnar Abrahamsson hade
tillsammans med sin förstärkta
personal en jobbig men trevlig
eftermiddag. Mer än 500 perso-
ner utspisades på den bord-
stutstyrda gårdsplanen. Bland
gästerna fanns också landshöv-
ding Sven Johansson och i sitt
tal poängterade han vikten av
att ta till vara Västerbotten med
allt vad länet innebär på resur-
ser av olika slag.

• Utmärkelse

Han poängterade även bety-
delsen av länets småföretagare
och passade samtidigt på att
hylla Levar Hotells ägarinna,
May-Liss Johansson, och över-
lämna en utmärkelse som bevis
på hennes företagsamhet. De
många gästerna fick tillfälle att
lyssna på Henrik Engman,
Hardy Eriksson, Rundvik, och
hans döttrar samt Henning
Lundström, alias Amos Pers-
son. För musiken stod Monte
Carlo.

Vid sidan av marknaden
drog valp- och älghornstäl-
lingen som arrangerades av
Nordmalings hundklubb stor-
publik.

– Det är alltid svårt att be-
räkna publiksiffror men med
bl a ledning av antalet inlämna-
de gissningstalonger beräknar

FOTO: OWE FREDRIKSSON

Syskon med hundsinne. Svante och Maria Nordlund och deras hundar som sitter i utställningens vackraste horn flankeras av Åke Olsson och Arnold Engman.

vi att siffran överstiger 1 000
personer, förklarade Lars Eng-
lund, när allt var hoppackat
och klart.

Gladast var nog ändå syskon-
en Maria och Svante Nord-
lund, Nordsjö. Först vann
Svantes finnspetsvalp, Pass,
4,5 mån, utställningen. Därefter
går hans syster och vinner
förstapris på dagens älghorn-
utställning – en älghundsvalp
som skänkts av Arnold Eng-
man, Nordmaling. Vackraste
älghornet (nr 26 i tävlingen) ägs
av Bo Gradin, Mullsjö. Nord-
malingsanknytning har även
finnspetsvalpen eftersom Åke
Olsson, Nordmaling, är uppfö-
dare.

• Dundrande succé

– Jag vill verkligen tacka alla
som har ställt upp och gjort
årets marknad till vad den blev
– en dundrande succé. Det sä-

ger Karl-Erik Öberg, årets
marknadsgeneral.

Han är övertygad om att fre-
dagen slog alla tidigare publik-
rekord och menar, att även lör-
dagen hade goda förutsättning-
ar om inte det tidiga morgon-
regnet satt ett streck i räk-
ningen.

– Speciellt vill jag nog tacka
alla som deltog i karnevalen.
Det blev en lika glad överrask-
ning för mig som för alla andra,
eftersom ingen av dem som
stälde upp var föranmäld.

• Hemvänderhögmissa

Hemvänderhögmissor hölls
under söndagen dels i kyrkan
och dels i Tattarviken. Under
den avslutande dagen bjöds
det även på visning av den
gamla stångjärnshammaren i
Olofsfors.

OWE FREDRIKSSON

... men i Nordmaling ser det inte så bra ut

NORDMALING (VK)

– Det blir inget toppår i Nordmaling. Utbudet av
hjordron kommer att bli dåligt. Sune Sjöström, vid
Nordmalings skogstjänst tror att det blir en dålig som-
mar för hjordronplockarna i trakten.

För ett par år sedan arbetade
han med en bärinventering åt
Nordmalings kommun och känner
därför väl till bärmarkerna. Han
har under flera år köpt upp både
lingon och blåbär. I år planerade
han att även köpa hjordron. Nu
tänker han om.

– Bärplockarna vill nog behålla

sina bär själva i år. Skörden kom-
mer att bli alltför dålig, säger han.
Bären är ojämnt mognade. Dess-
utom är kvaliteten mycket dålig, en-
ligt Sune Sjöström. På många håll
är hjordronen fortfarande omogna.

Förra sommaren plockade Sune
Sjöström bl a 30 liter på en myr
norr om Korptjärn i Nordmaling.

Det blev tre fulla hinkar. Han be-
sökte samma ställe i år, men fick
vända hem med tom hink.

– Försommaren såg lovande ut.
Det fanns gott om hjordronblom-
mor. Någon frostnatt har troligen
satt sina spår. Det vittnar även
blommorna i trädgården om, be-
rättar Sjöström.

Dessutom torde torkan medver-
ka till den dåliga skörden, tror Su-
ne Sjöström. Ett rimligt pris bör
vara 60 kronor per kilo, tycker
han.

CATHARINA NELEHAG

• Det började som en vansinnig tanke och slutade med verklighet. Paddlingen ska ske på natten och under dagarna ska de sova på någon kobbe i yttersta skärgården. 25/7 1985

FOTO: OWE FREDRIKSSON

De ska paddla från Ava till Stockholm

AVA (VK)

– Vilken prestation! Två killar i en kajak ska paddla från Västerbotten till kungliga huvudstaden, Stockholm. En enda landstigning är planerad – i Härnösand – annars kommer väder och vind att styra var "överdagningen" ska ske. Det är nämligen i huvudsak nattetid som de båda kommer att paddla.

– Vinden brukar alltid lugna sig mot kvällen och därför paddlar vi på natten och sover på någon kobbe under dagen, säger de båda entusiasterna Per-Håkan Lundberg och Staffan Fahlman.

• Sitt livs tur

De var sent på måndagskvällen som de båda kajakentusiasterna lämnade fastlandet vid Ava havsbud för att paddla sitt livs kanottur. Båda två – Staffan Fahlman, 28, och Per-Håkan Lundberg, 34, är bosatta i Piteå men den senare är född i Umeå och uppväxt på "Himmelska fridens torg" i Holmsund. Det är på intet sätt första gången de paddlar tillsammans men däremot är det den längsta färd som någon av dem genomfört.

– Egentligen var det från början bara en vansinnig tanke som kanske ingen av oss trodde på, berättar "PH".

– Nu är vi i alla fall på väg och det känns skönt.

Om vädret tillåter räknar de med att kunna paddla ca 10 timmar per dygn, vilket betyder 8–10 mil i sträcka. Drygt en och en halv vecka tror de sig behöva för att nå Stockholm.

• Oerhört tråkig

Orsaken till att de båda piteborna valde att starta vid Ava havsbud som ligger i södra Västerbotten är att den sydnorrbottniska och västerbottniska kuststräckan är oerhört tråkig. Den är platt och saknar den naturskönhet som Höga kusten och kustlänen söderut bjuder på. Till Ava åkte man därför med bil och som chaufförer fungerade Staffan Fahlmans bror, Patrik, och dennes båda kompisar Mats Lundgren och Monika Lundqvist.

– När vi kommer till Stockholm ska vi sälja kajaken och åka landvägen hem för vi är nog knappast intresserade av att paddla samma väg tillbaka, skojar Per-Håkan Lundberg och Staffan Fahlman innan de äntrar kajaken och vinkar avsked till sina vänner.

OWE FREDRIKSSON

Geolog på besök: 27/7 1985 — Lögdeälven är helt unik

NORDMALING (VK)
Kustrakterna i Nordmaling har blivit intressanta studieobjekt. Landskapet är varje år föremål för ekskursioner. Undersökningarna genomförs vid Umeå universitet.

— Området är unikt i ett antal olika sammanhang. Det berättar Mauno Lassila, universitetslektor i naturgeografi, vid universitetet. En del platser i kommunen har blivit klassiska i all geologisk litteratur, genom sina drumlinor, dvs långsträckta kullar.

Järnshälvön med dess drumlinor samt de tre slingrande vattendragen Öreälven, Lögdeälven och Leduån är speciellt intressanta och vackra områden, enligt Lassila.

• Forskarbesök

Både höst och vår besöker forskare från geografiska institutionen, samt institutionen för miljö- och hälsoskydd trakterna. Utländska besökare åker ofta med på studieresor. Drumlinerna som främst finns i Järnäs har gjort Nordmaling känt i litteraturen, tillsammans med Närkeslätten. Kullarna bildades när inlandsisen gled fram över landskapet och slipade berggrunden. Isen smälte bort för närmare 10 000 år sedan. Drumlinerna syns tydligast genom de många uddar som sticker ut i havet. Norrbyskär är en av de öar som utgörs av en drumlin. De är

lätta att se även på fastlandet med långsmala myrar emellan.

• Mycket sand

Kusten har för övrigt ett flackt landskap och har därför fått namnet Nordmalingsslätten. Anledningen är de otroliga mängder sandlager som jämnar ut marken, och döljer den ojämna berggrunden. Ångermanland med Höga kusten-området, söder om Nordmalings kommun har höjdskillnader på mer än 200 meter mellan berg- och dalgångar. Kontrasten är markant för resenärer efter E4:an. Inte en backe syns på långa håll vid Nordmaling. De enorma sandfälten som upptar flera kvadrantmil ger området ännu en särprägel.

• Ovanliga älvar

— Både Lögde- och Öreälven är ovanliga skogsälvar med tjocka packar av sandsediment, berättar Mauno Lassila. Även vid Öreälvens gamla utlopp, mellan Brattfors och Levar, samt i floren-terrängen vid Leduån finns sandfälten. Sanden filtrerar vattnet.

— Vattnet har oerhört bra kvalitet, säger Lassila. Både Rundviks och Nordmaling samhällen tar sitt dricksvatten därifrån.

De båda älvarna och även Leduån slingrar sig kraftigt på grund av alla sand samt flackheten i landskapet. Vattendragen bildar sk meanderslingor. Meander är uppkallat efter en flod i Turkiet som bildar kraftiga kurvor.

— Öreälvens slingor är förmodligen det bästa exemplet på me-

andering i Sverige. De är tydligast mellan Bjuholms och Agnäs, men även vid Örsbäck, förklarar Mauno Lassila. Kurvorna gör där älven tre gånger längre än den raka sträckan.

Vattnet för med sig och flyttar sand från yttersväng till innersväng. På så vis bildas meanderslingorna.

Vattnets ständiga nötning av sanden, dvs erosionen, skapar dock en del problem. Älven förflyttar sig själv i ett längre tidsskede. Bostadshus och vägar i närheten av älvkanten måste ibland flyttas. Dessutom försvinner odlingsmark.

Lantmäteriets kartor måste ständigt förnyas eftersom verkligheten förändras.

På flera ställen i Mo står husen direkt på Lögdeälvens älvbrink. Sprängsten läggs ner istället för att stoppa erosionen.

Även brobyggen försvåras. Lögdebron kunde inte byggas förrän 1860. Tidigare fanns en färja för fordon. Gångare färdades över en plankgång som var utlagd på stockar.

Just nu pågår en grusinventering i kommunen.

— Projektet kommer att ge nya grusfyndigheter, säger Lassila. Dessutom blir det möjligt att styra utvinningen av grus. Grustag med högt naturvärde bör inte användas. Inventeringen drivs av Länsstyrelsen. Kent Burman, Lycksele, utför arbetet, som ska presenteras i höst.

TEXT OCH BILD:
CATHARINA NELEHAG

Albin Thavelin, Sunnansjö, Nordmaling. Albin Thavelin, Sunnansjö, avled vid Umeå regionsjukhus i lördags efter en kort tids sjukdom. Han blev 80 år. Närmast sörjande är maken Svea Thavelin, f. Persson och sex barn med familjer, samt övriga släktingar och vänner.

Albin Thavelin var född i Sunnansjö, men växte upp i Långsele i närheten av Sollefteå. Han flyttade dock tillbaka till Sunnansjö när han var i tonåren. Han hade en rad olika jobb, bl a vid en skidfabrik i Sunnansjö. I början av 1930-talet bodde han i USA i två år. Han åkte sedan tillbaka till Sverige och tog anställning vid flottningföreningen i Lögdeälven.

1936 gifte han sig med maken Svea. Makarna var bosatta i Sunnansjö, med undantag för åren 1956-1971, då familjen bodde i egen villa, som till stora delar var byggd av Albin själv.

Albin Thavelin var anställd vid vägförvaltningen/vägverket under mer än 30 år, fram till pensioneringen 1969.

Hans stora intressen var förutom sin familj, fiske och jakt samt trähantverk. Bl a tillverkade han stolar i sin egen hobbyverkstad. Albin Thavelin var en mycket uppskattad arbetskamrat och sörjs av en stor vänkrets.

†

Min käre Make, vår älskade Far, Svärfar, Morfar och Farfar

Albin Thavelin

* 30/12 1904 † 27/7 1985
har lämnat oss i sorg och saknad, men i ljus och tacksamt minne bevarad.

Nordmaling den 29 juli 1985
SUNNANSJÖ
SVEA
Thore och Gunila
Gertrud och Kjell
Lars och Marianne
Kerstin och Sven-Erik
Kent och Anna-Lena
Allan och Bodil
Barnbarnen
Övriga släktingar och vänner

Hur tomt, hur tyst, hur öde blir
det hemma
För oss som du i sorg har lämnat kvar
Ej mer vi hör din höra glada
stämna
Tack för vad du för oss har varit
Trots saknaden och sorgen
Finns du i ljusa minnen kvar

Jordfästningen äger rum i Chatarinakapellet i Nordmaling lördagen den 3/8 1985 kl 14.00.
Alla som önskar närvara inbjudes till en minnesstund i församlingssgården efter akten.
O s senast den 1/8 på tel 0930/121 18 ell. 250 44. Tänk på EFS mission!

Marknadsdagarna i Normaling

VK

De tar turisterna med på bävertur

NORDMALING (VK)
Vi stänger igen dörarna till den gröna VW-bussen. Den tar oss från Rödvikens camping, förbi bruket i Olofsfors och genom grönskade sommarängar. Strax nordöst om älven i Mo svänger vi av. Färden fortsätter på en krokig skogsväg, förbi höga granar, och alltjämt med en strålande kvällssol.

VK är på väg på bäversafari! Roddbåten som ska bjuda oss på färden finns fast förankrad bakom bussen. Efter några kilometer bromsar Stig Wahlberg, kaptenen på turen, in. Vi hoppar ut till myggen. Han lossar båten och låter den glida ner genom ett 20 meter brant stup, till Lögdeälven.

– Här börjar äventyret, säger han.

Sakta glider vi längs älven, i en vit roddbåt. Allt är tyst, tyst och rogvande. Solen kastar sina strålar över vattnet, som glänsar. Fåglarna kvittrar och en och annan fisk är mot vattenytan. Myggen gör dock sitt bästa för att störa njutningen. Myggestiftet går laget runt. Förutom Stig Wahlberg är vi fem passagerare som faktiskt myggr i båten.

Efter halva färden dyker de så upp – bävrarna! En efter en. Någon närmare till tillåter de dock inte. Med en plaskade småll gör sinnes en under vattnet, ur vä-

åsyn. De har sina gömmor efter strandkanten. Bäverhålen ligger så tätt. Fyra stycken simmande bävrarna hinner vi i alla fall se. Även en hare gör sig synlig vid skogskanten. Med en vildmarkspluggvisse lärnar vi båten.

– Många har aldrig sett en bäver någonsin. Även om de har bott i träkärnorna i hela sitt liv. Det berättar Rune Olofsson, Nordsjö viltvårdare i Västerbottens läns jaktvårdsförening som är en av passagerarna. Enda sättet att uppläcka djuren är att komma glidande på vattnet. Vi utgör då inte ett hot som om vi kommer landsvägen, förklarar han.

• Presentera älven

Efter närmare tre kilometer rör Stig Wahlberg in båten mot land. Bäversafari är över. Den längre turen, lustturen, varar i ca sex kilometer, vilket innebär ca 2,5 timmar på vattnet. Lustturen startar nedanför sista försen i Hyngelsböle och glider i lugna vatten till strax ovanför Mo.

En av avsikterna med båtturerna är att presentera Lögdeälven, förklarar Wahlberg, som tar turister med ut i båt.

– Idén kläcktes över kaffe i gårdarna längs älven, säger han. Förberedelserna till projektet kom igång så sent som i slutet av juni. I

förra veckan kom lurenrgång på allvar. VK var med på se-turen och döttills hade bäver vi sig på alla båtfärder.

Älvdalen har valts eftersom sträckan ligger mellan försarna. Vattnet är stilla och där framkomligt med båt.

Stig Wahlberg är född Umeå och är västerbottning sett generationer tillbaka.

– Jag trivs bäst i skog, säger han. Där kan jag vandra i tre timmar och bara funklra. St Wahlberg sökte länge innan han hittade sitt torp i Nygård, Norrfå, där han nu bor.

– Jag kryssade med bil till hela länet, i ca 500 mil för att hitta något liknande.

– Tidigare arbetade Stig som bi i skogshuggare och sjöman. Han har även extraknäck som lagradarchaufför. Som längst gick han till Saudi Arabien. I sju år var han ute i FN-tjänst. Av de åren var han drygt fem år som observatör i Mellanöstern, varav fyra år i Libanon. Dessutom tilltog Stig i närmare två år i FN-talajorna, Gaza, Kongo och Cpern, av de sju åren.

• Skriva roman

Han vill nu dokumentera sitt minst sagt varierande liv. Ibostaden författar han sin första roman. – Jag har mycket stoff. Själv beslöts att ta chansen, säger Stig Wahlberg. Boken som är en även-

• Stilla glider båten längs Lögdeälven med Stig Wahlberg vid ådrarna. Till höger syns Rune Olofsson, Nordsjö, viltvårdare Västerbottens läns jaktvårdsförening. (Foto: Catharina Nelelag).

tyrroman, ska underhålla. Första kapitlet inleddes redan för tio år sedan. Efter FN-tjänsten ökade motivationen att skriva.

Guidelaget i Nordmaling kräver också en del kulturhistoria.

– Jag är inte den mest kunniga guiden, påstår han. För jag se bäver lika ofta i fortsättningen kan jag dock grunda mina kunskaper på egna iakttagelser. CATHARINA NELELAG

Vad ska bevaras i Nordmaling? Äldre byggnader inventeras

NORDMALING (VK)
Nordmalings äldre byggnader och miljöer ska bevaras. Men hur ska de bevaras? Och vilka hus är kulturhistoriskt värdefulla?

De frågorna ställer sig Eva Vikström tillförordnad länsantikvarie vid Västerbottens läns museum i Umeå.

Nästa vecka startar en kulturhistorisk bebyggelseinventering i Nordmalings tätort. Gamla hus kommer att fotografas och dokumenteras. Uppgifterna ska ligga till grund för hur byggnaderna ska bevaras. Alla som är uppförda tidigare än 1950 kommer att studeras. Ett av de allra äldsta i Nordmalings samhälle ägs i dag av Torsten Lundgren.

Den siste valltorparen som

stiden. August Jansson lade ner sitt jordbruk på 1940-talet.

Många av de äldre byggnaderna har förändrats.

– De som har bevarat sin genuina prägel anses som kulturhistoriskt intressanta, förklarar Eva Vikström. Hon nämner att fungera som handelsare för projektet. Lars Håkelin, som har studerat vid kulturvetarlinjen vid universitetet och etnolog är objekttalid, vid läns-museet för att utföra inventeringen.

Bebyggelsens bakgrund ska förklaras i utvärderingen för att ge miljön sitt historiska sammanhang.

Inventeringen är uppdelad på två etapper, och startar med fyra månader i år. Nästa sommar fortsätter projektet ute i byarna. Byggnadsnämnden i Nordmaling har gett länsruse-et i Umeå uppdraget. En referensgrupp inom kommunen är utsedd som ska studera vad som är värt att bevara. CATHARINA NELELAG

FOTO: CATHARINA NELELAG

• Från Karl Jansson minns fortfarande valltorpstiden i sitt forna hem. Nu ägs huset av Torsten Lundgren. Här ses de tillsammans med Sture Hansson byggnadsnämnden och Benny Eriksson (s) ordförande i kulturnämnden.

• Myggestiftet går laget runt i roddbåten. Per Hesse gör sitt